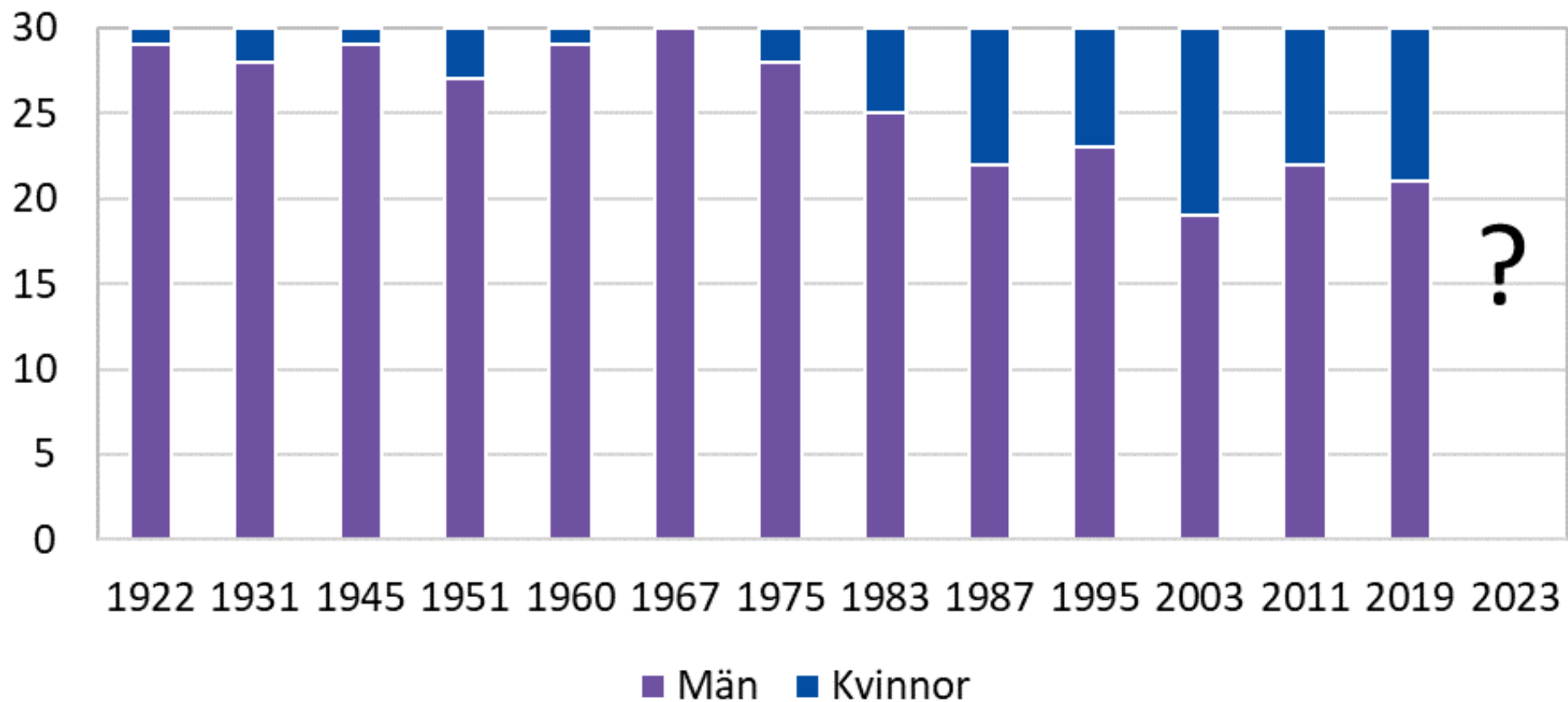

Förtroendevalda, jämställdhet och den politiska vardagen på Åland 2023

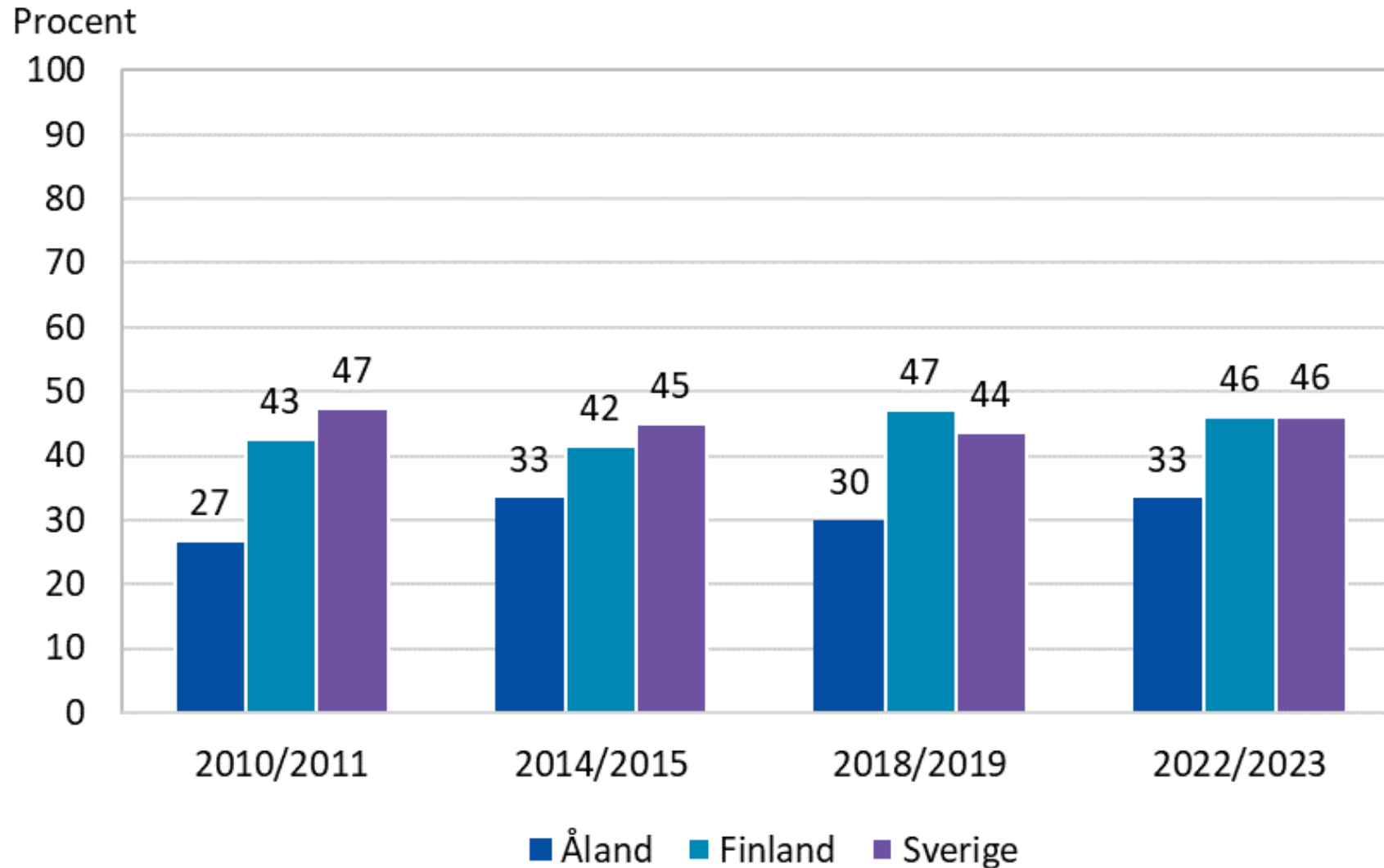
Sanna Roos 8.3.2024

Antal ledamöter i landstinget/lagtinget 1922-2019, efter kön

Andel (%) kvinnor som ledamöter i lagtinget (Åland) och riksdagen (Finland, Sverige)

Målsättningar för undersökningen

Ålands landskapsregering som uppdragsgivare

- *Agenda för jämställdhet 2019–2030*

Syftet med undersökningen

- Undersöka upplevelser av jämställdhet bland förtroendevalda
- Kartlägga hot, hat och trakasserier mot politiker både på landskapsnivå och på kommunal nivå

För att

- Förbättra förutsättningarna för brett politiskt engagemang och säkerställa en så jämställd folkvald representation som möjligt
- Få underlag för bland annat handlingsprogrammet för jämställdhet
- Stärka arbetet mot brott och kränkningar riktade till politiker

Totalundersökning

Inbjudna:

- 37 lagtingsledamöter/ministrar
 - 316 förtroendevalda i kommunerna (fullmäktige, styrelse)
- = 353 åländska politiker

De svarande:

- 27 lagtingsledamöter/ministrar
 - 209 förtroendevalda i kommunerna (fullmäktige, styrelse)
- = 236 åländska politiker

Svarsprocent: 67 %

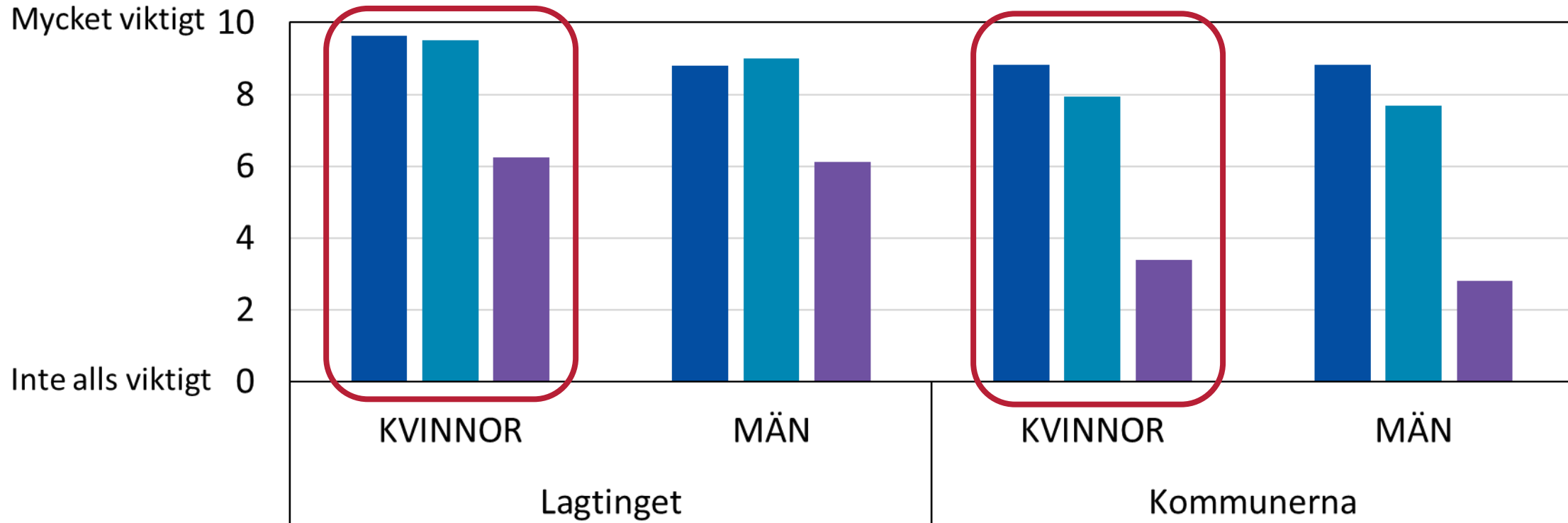
Teman i undersökningen

- Uppdraget som förtroendevald
- Möjlighet att påverka och delta
- Upplevelser av kränkningar
- Om att vara en politiker just på Åland

Uppdraget som förtroendevald

”Hur viktiga är följande delar av uppdraget...?”

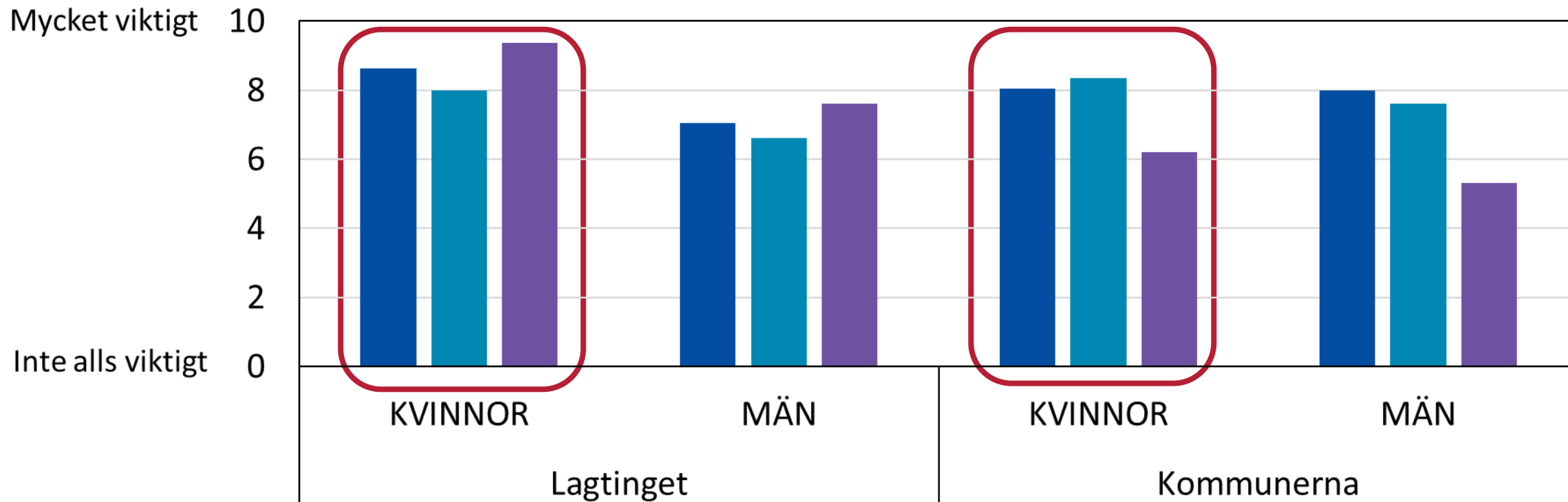

■ Vara väl inläst på det som ska diskuteras

■ Ha en dialog med väljarna

■ Synas i olika typer av media

”Hur viktiga är följande delar av uppdraget...?”

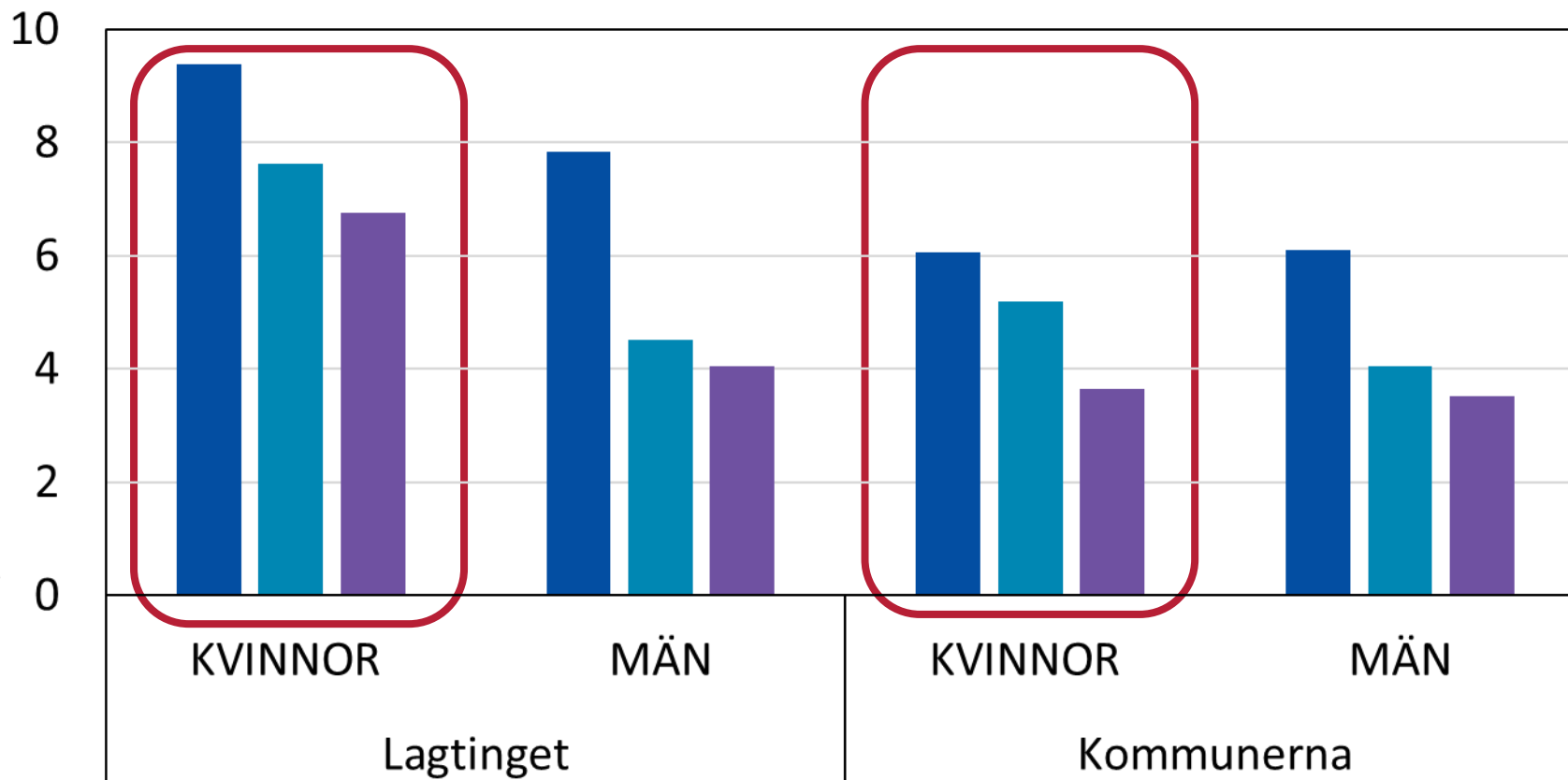

- Yttra sig i debatter
- Tala på gruppsmöten
- Ställa upp för partiet

Kraven och förväntningarna

Mycket hårda/
I mycket hög grad/
Mycket svårt

Mycket anspråkslösa/
Inte alls/
Inte alls svårt

- Kraven och förväntningarna på mig som folkvald
- Oro för att begå misstag
- Svårighet att förena förtroendeuppdraget med familj

De viktigaste kvaliteterna

ENLIGT KVINNOR I LAGTINGET:
Samarbetsförmåga
Handlingsförmåga
Social kompetens
Pålitlighet

ENLIGT MÄN I LAGTINGET:
Samarbetsförmåga
Pålitlighet
Sakkunskap
Flitighet

ENLIGT KVINNOR I KOMMUNERNA:
Samarbetsförmåga
Pålitlighet
Sakkunskap
Lyhörd

ENLIGT MÄN I KOMMUNERNA:
Samarbetsförmåga
Pålitlighet
Sakkunskap
Lyhörd

Möjlighet att påverka och delta

Debattklimat

Alltid/
Mycket goda/
Ordet jämnt fördelat

10

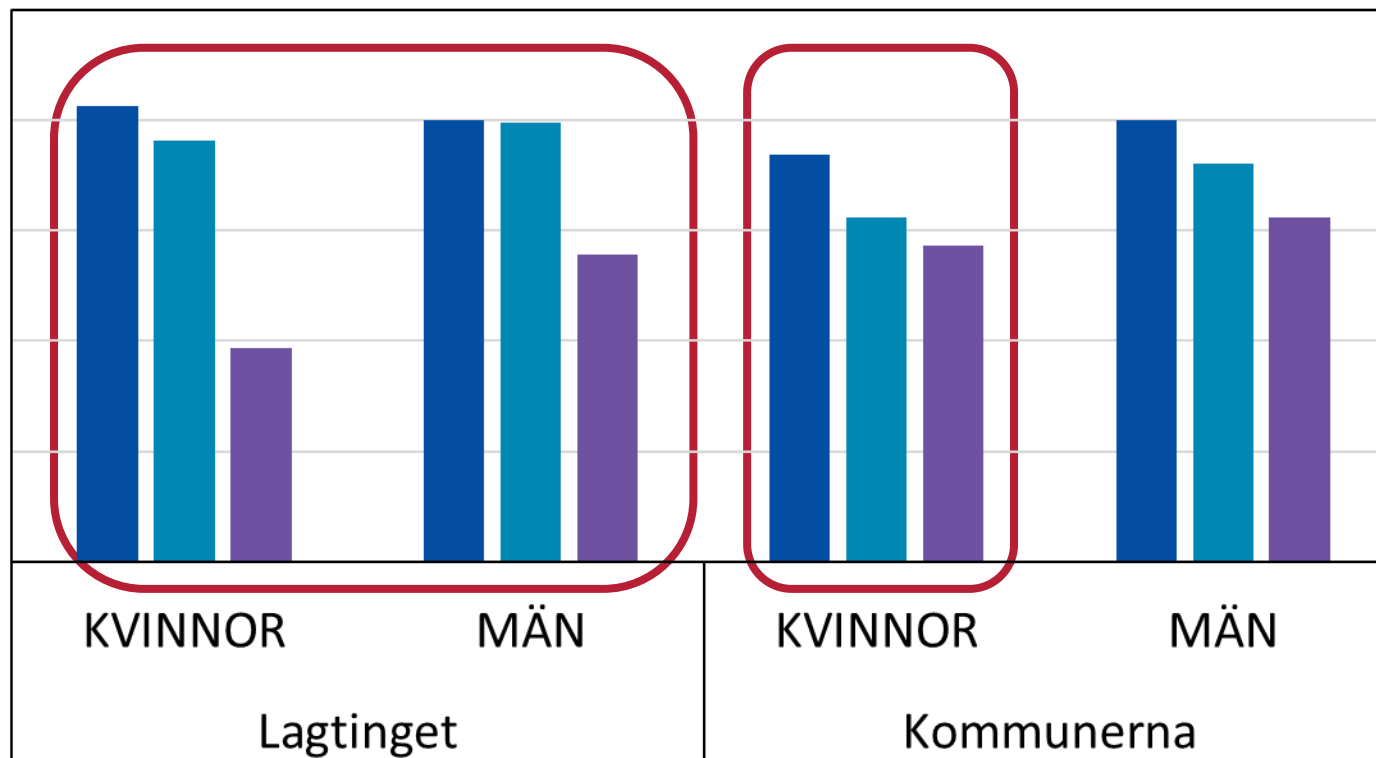
8

6

4

2

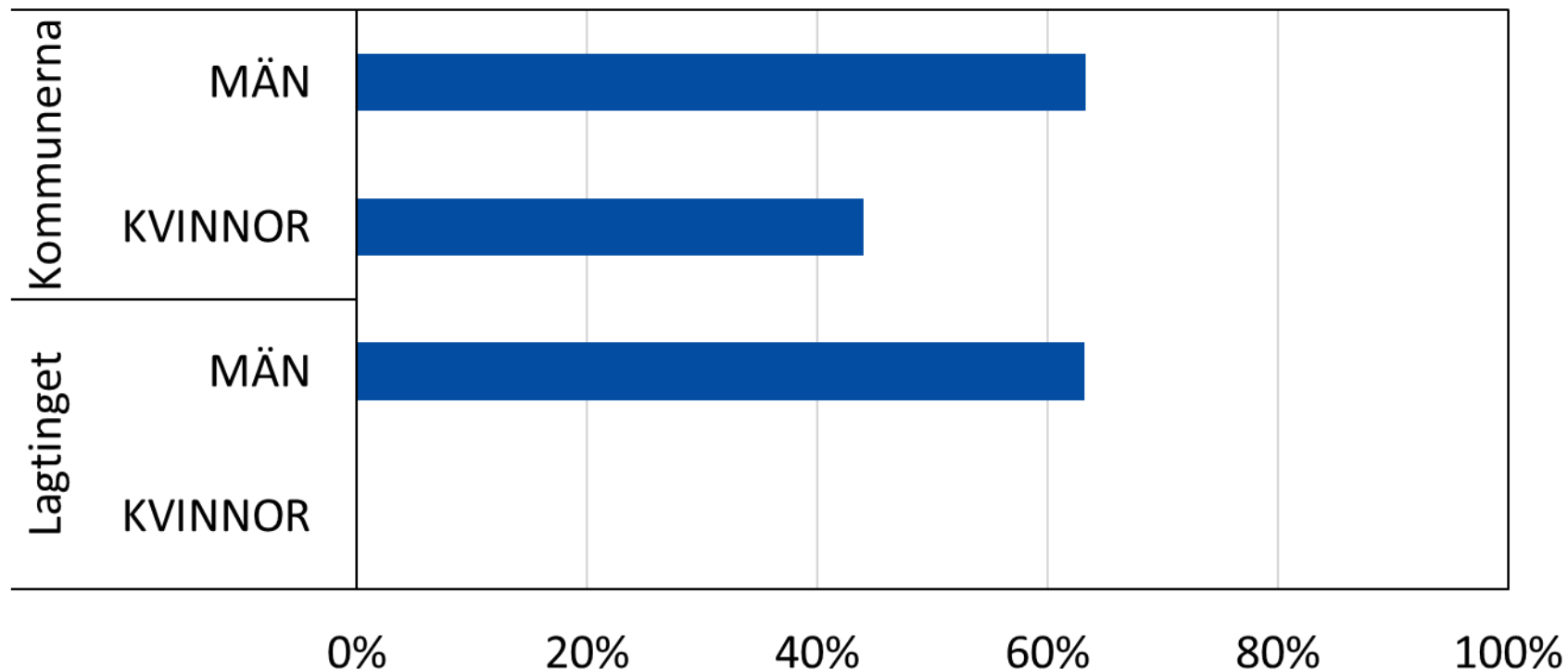
0

Aldrig/
Mycket dåliga/
Några dominerar helt

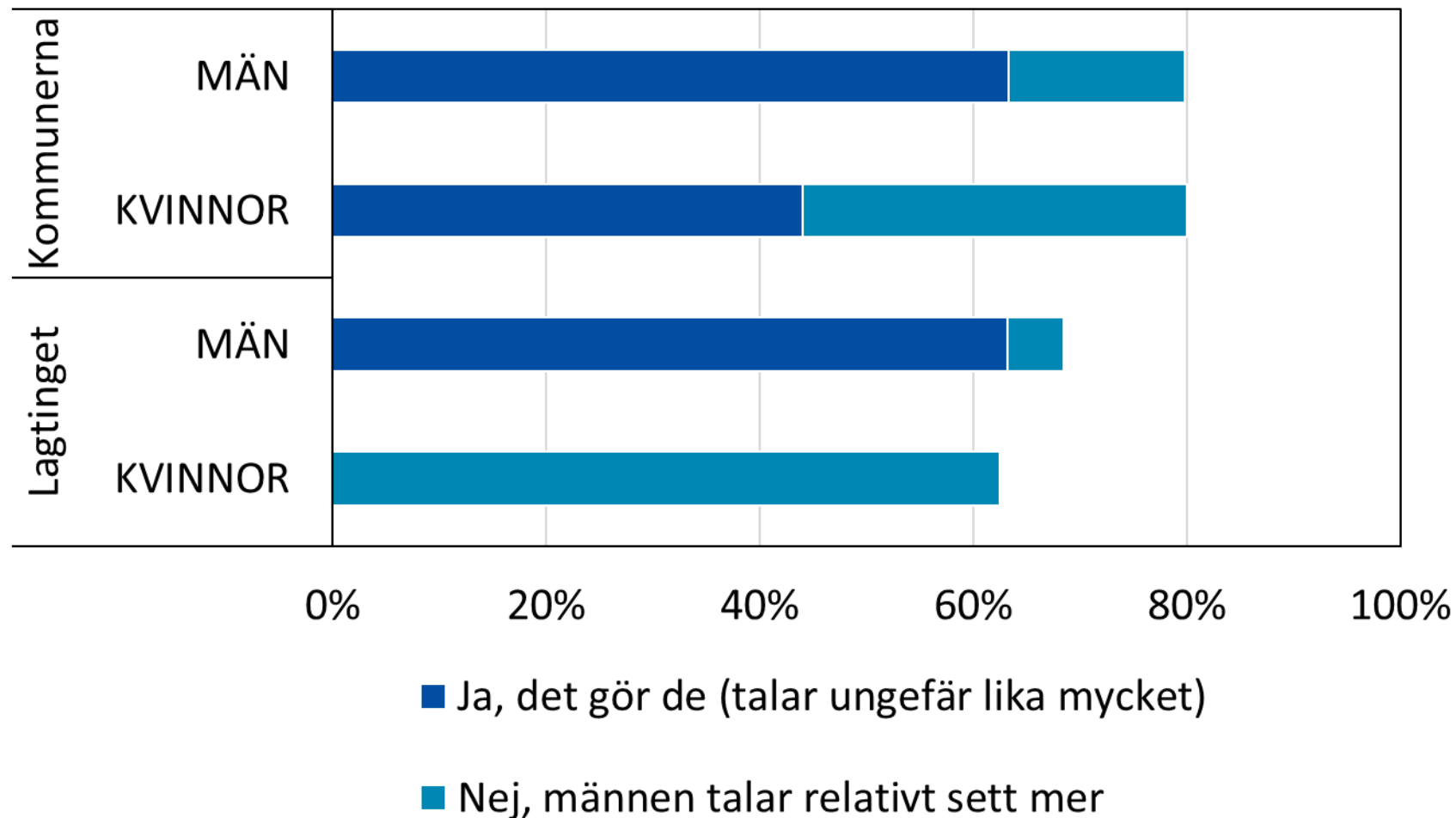
- Jag yttrar mig under olika möten
- Mina möjligheter att påverka ståndpunkter i min grupp
- Debattklimatet mellan ledamöter

”Uppfattar du att män och kvinnor som ledamöter under den här mandatperioden talar ungefär lika mycket vid möten?”

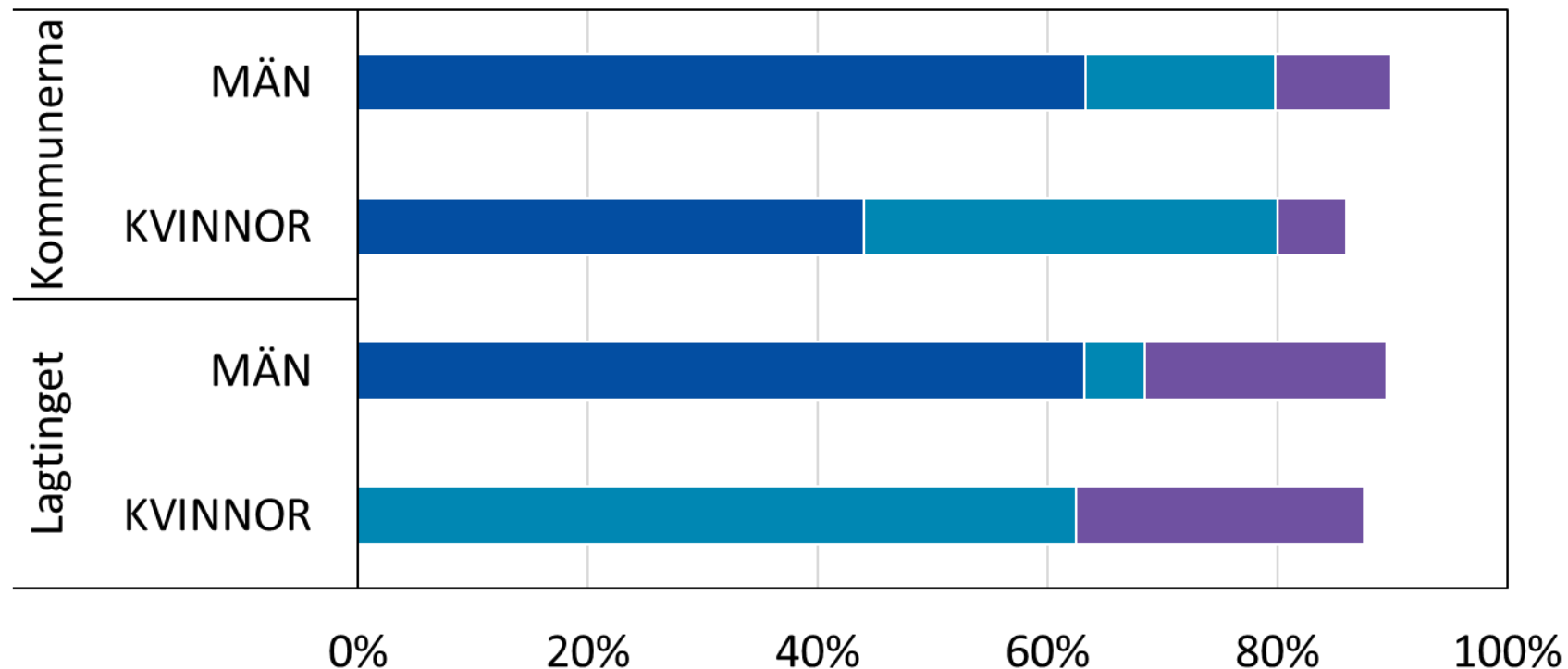

■ Ja, det gör de (talar ungefär lika mycket)

”Uppfattar du att män och kvinnor som ledamöter under den här mandatperioden talar ungefär lika mycket vid möten?”

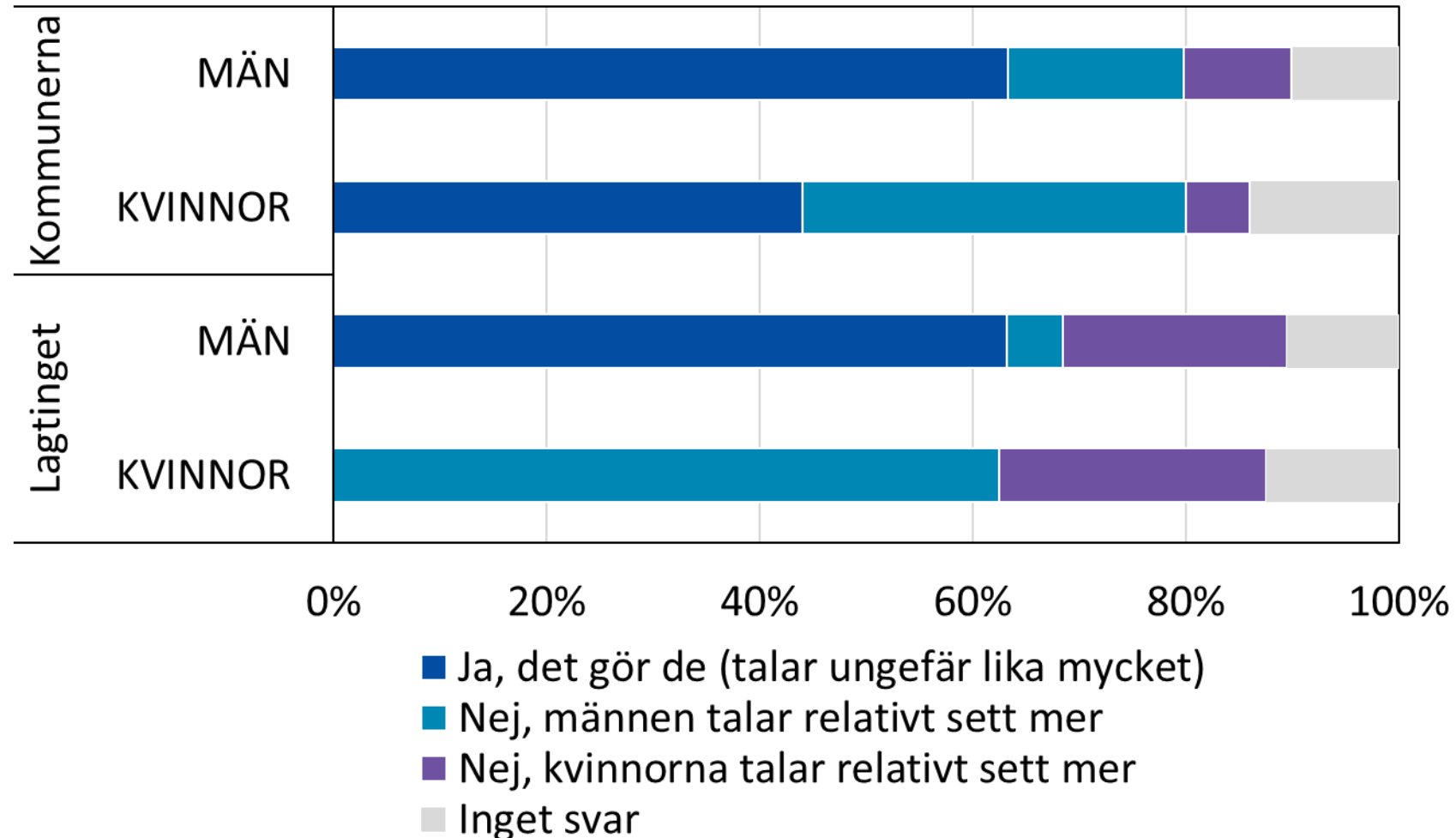

”Uppfattar du att män och kvinnor som ledamöter under den här mandatperioden talar ungefär lika mycket vid möten?”

- Ja, det gör de (talar ungefär lika mycket)
- Nej, männen talar relativt sett mer
- Nej, kvinnorna talar relativt sett mer

”Uppfattar du att män och kvinnor som ledamöter under den här mandatperioden talar ungefär lika mycket vid möten?”

7 av 30

lagtingsledamöter i mars 2023 är kvinnor

MARS 2023:

LAGTINGET

7 kvinnor – 23 män

Partier

5 – bara män som ledamöter

2 – båda könen som ledamöter

1 – bara kvinnor som ledamöter

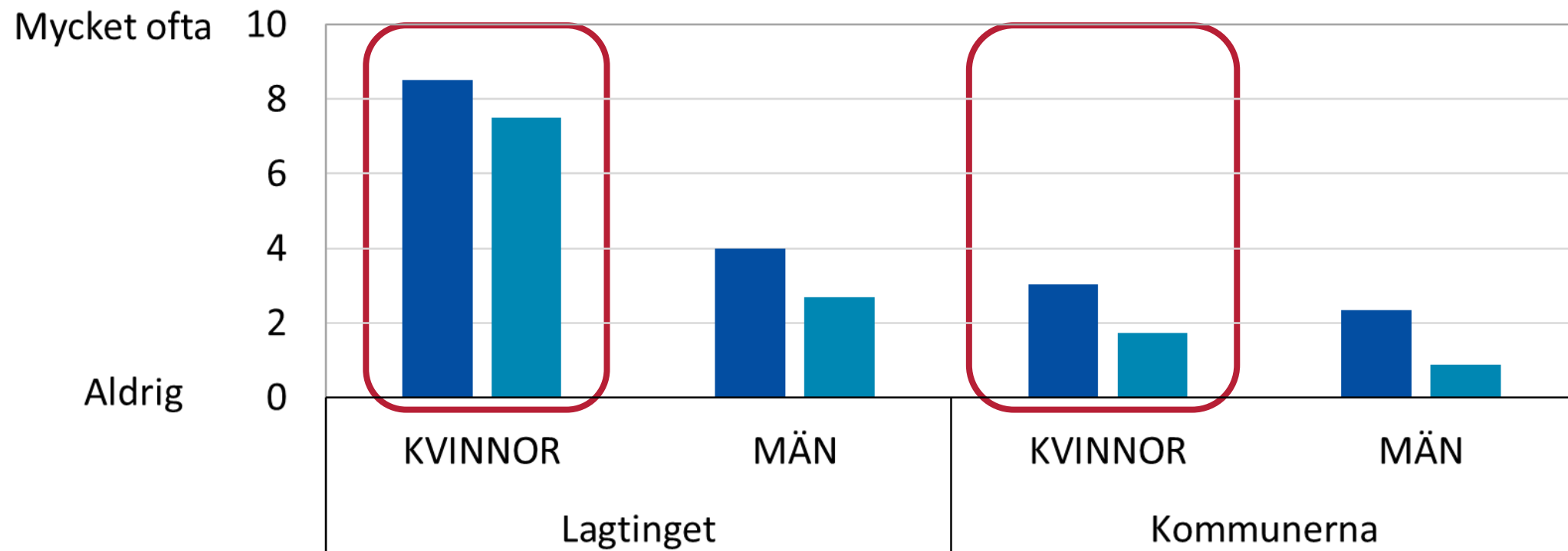
REGERINGEN

3 kvinnor - 4 män

Upplevelser av kränkningar

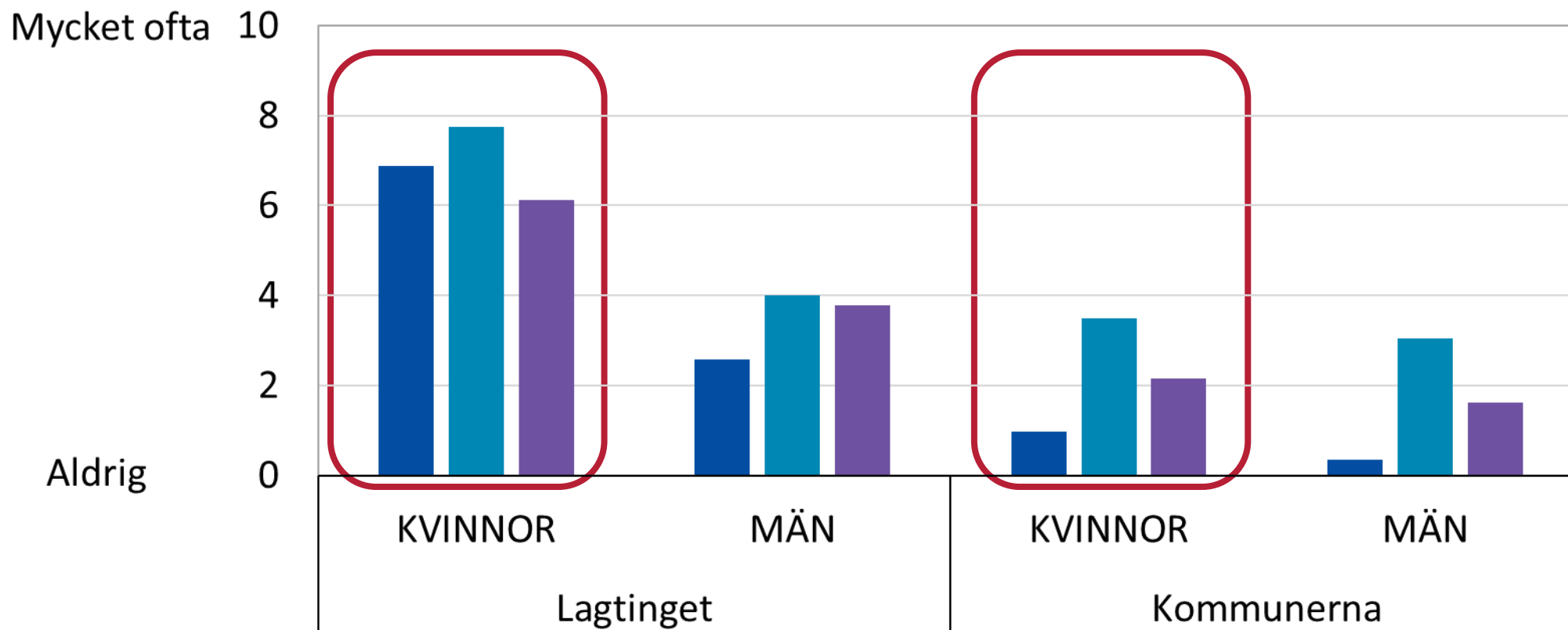
”Hur ofta har du varit med om följande...?”

■ Jag blir avbruten under ett möte

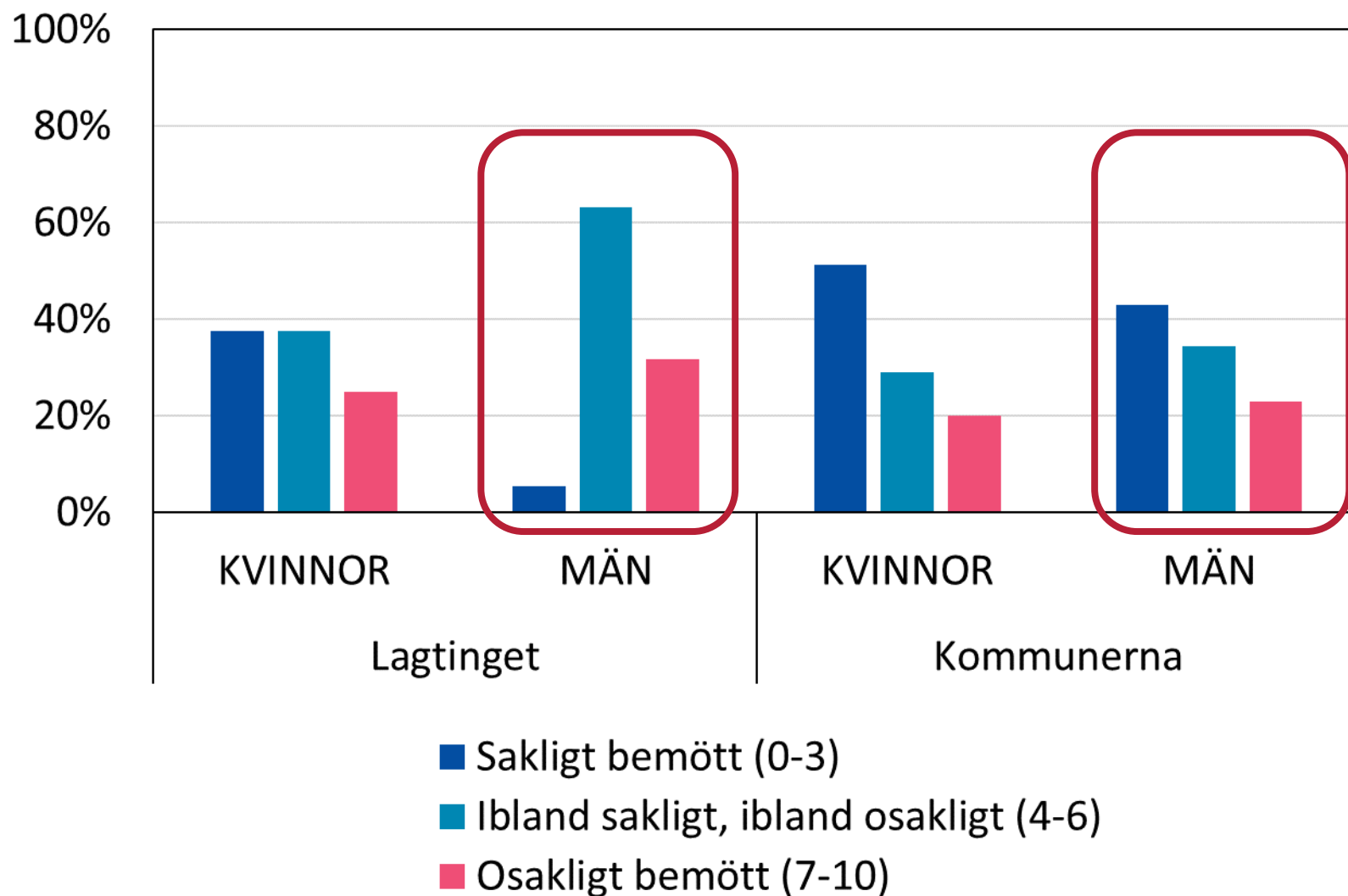
■ Mina privata val/prioriteringar ifrågasätts

”Hur ofta har du varit med om följande...?”

- Jag får kommentarer om utseende, kläder
- Någon annan får äran för min idé
- Mitt arbete störs av osakliga gester, kommentarer

”Hur har du blivit bemött av och rapporterad om i media?”

”Har du något exempel på medias bemötande?”

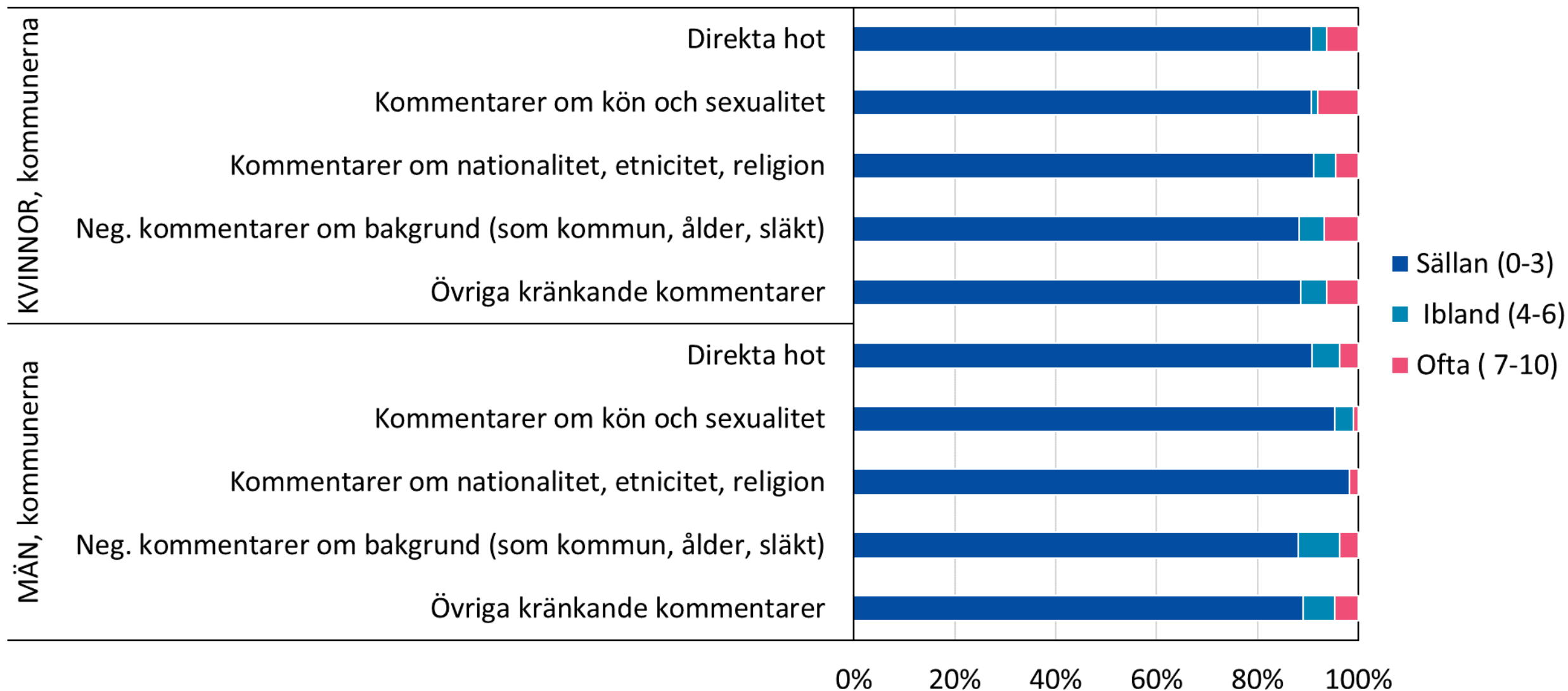
Totalt **61 kommentarer**:

- Söker konflikter, rubriker, något negativt (20)
- Har en egen politisk agenda, vinklar, utelämnar, ensidig rapportering (15)
- Är inte pålästa, kan /hinner inte analysera, fördjupa, ”lära ut” (9)
- Det vanliga, långsamma, goda politiska arbetet inte lyfts fram (9)
- Media är sakliga, har inte upplevt något negativt (8)

Kommentarer om egna upplevelser om bl.a. feltolkning, osynliggörande (14)

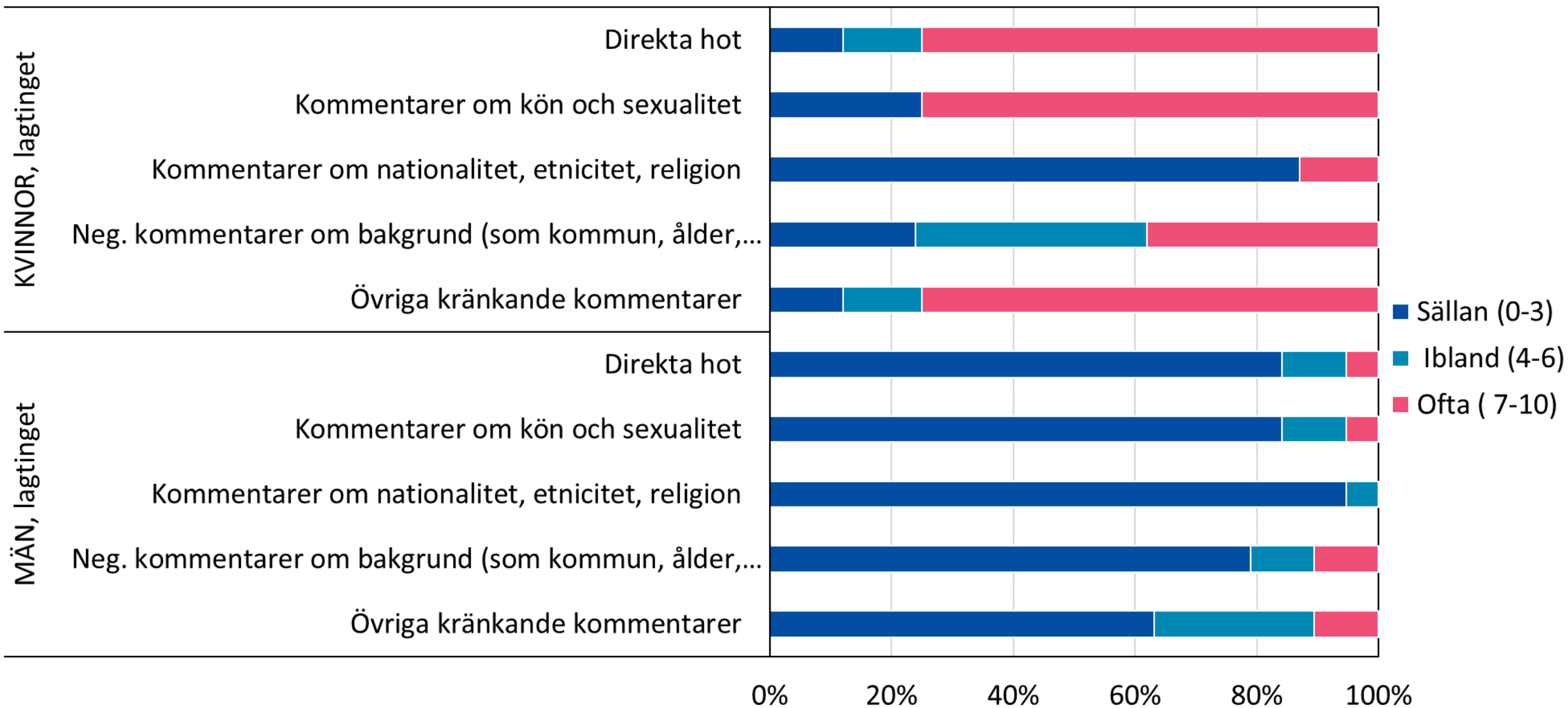
”Har du varit med om följande på sociala medier?”

(0 = Aldrig... 10 = Mycket ofta)

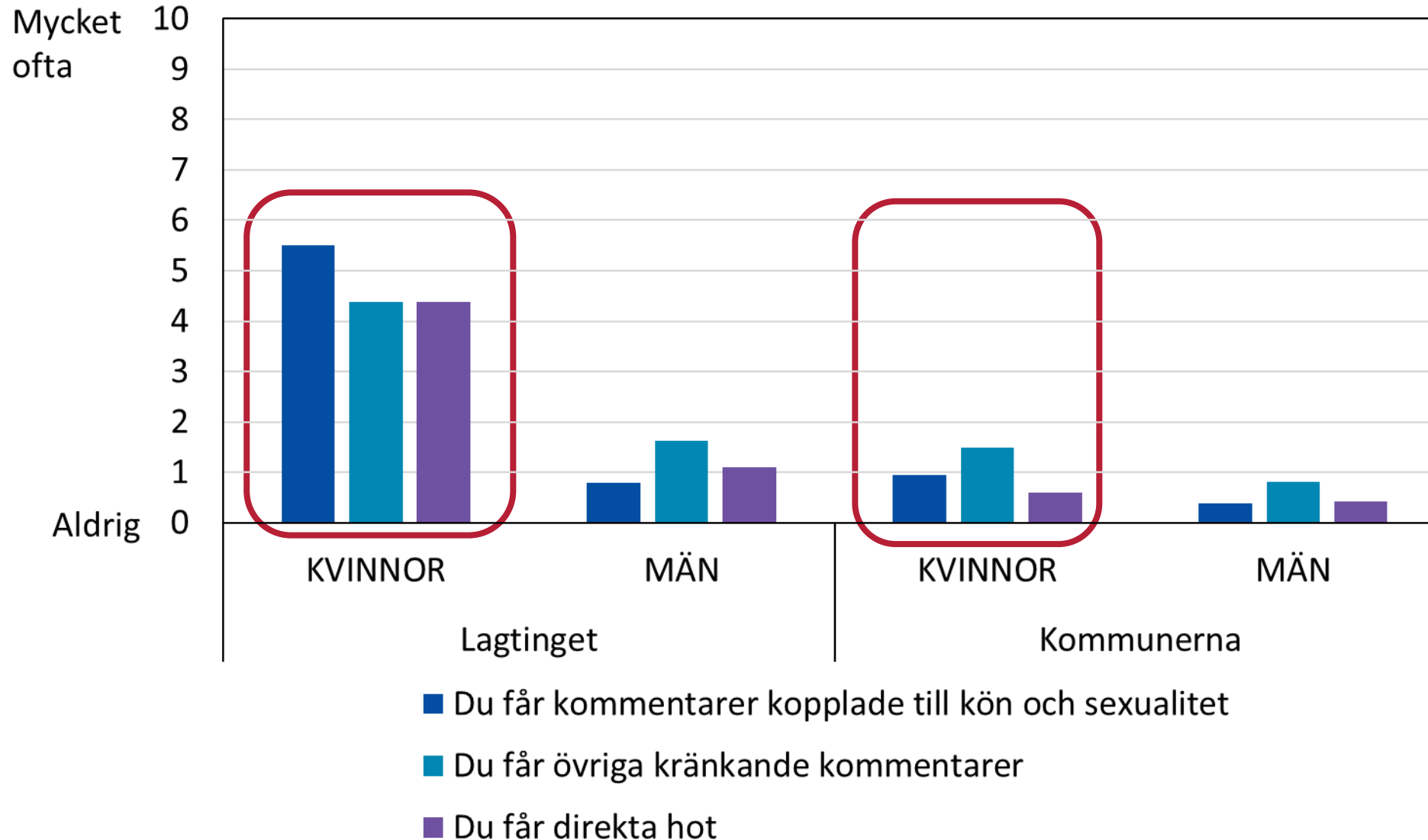

”Har du varit med om följande på sociala medier?”

(0 = Aldrig... 10 = Mycket ofta)

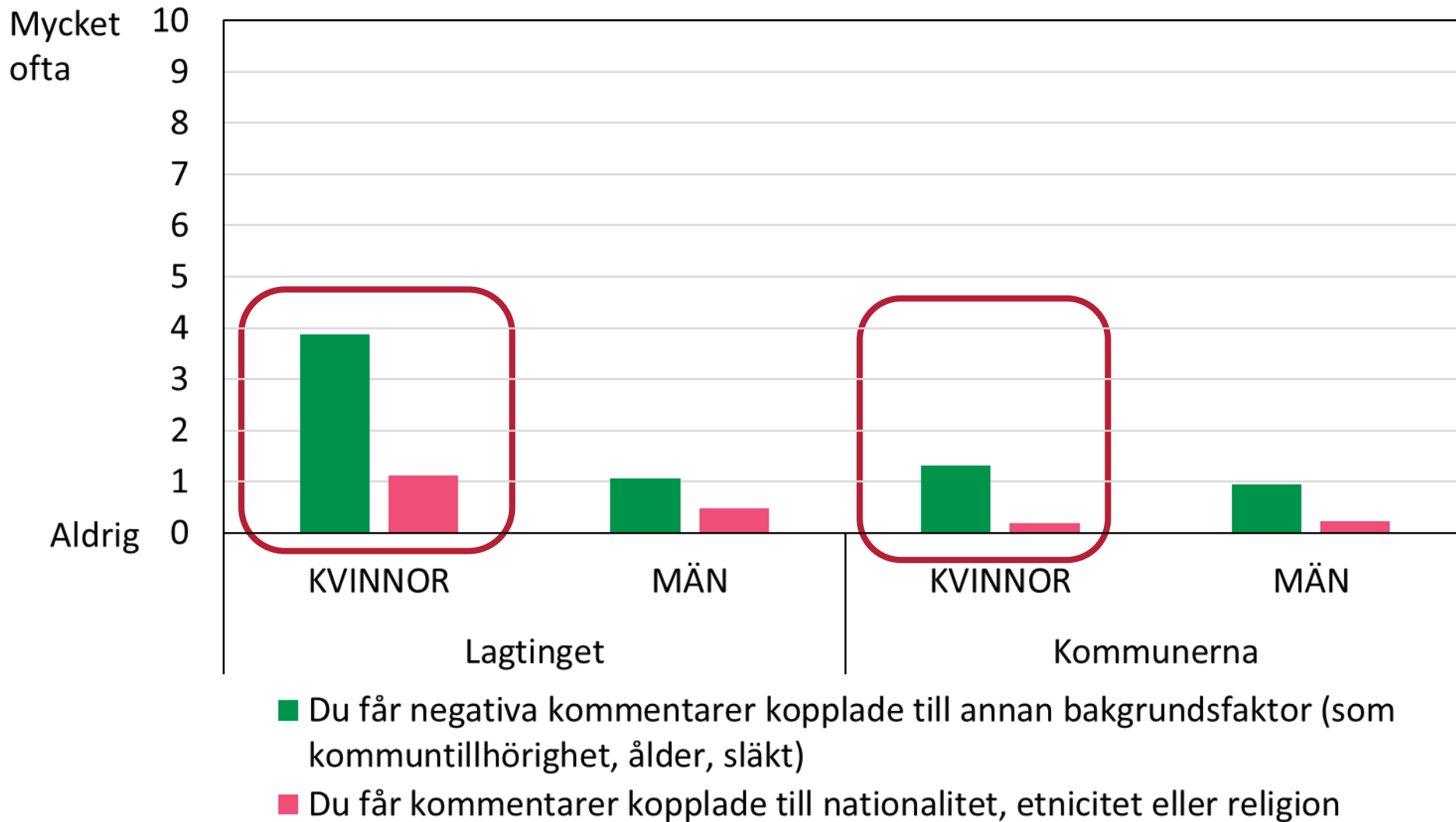

”Har du varit med om följande kopplat till din politiska utövning i dagliga livet (utanför sociala medier)?”

Liknande mönster som för sociala medier, men med lägre värden. Figuren visar gruppens medelvärde.

”Har du varit med om följande kopplat till din politiska utövning i dagliga livet (utanför sociala medier)?”

Liknande mönster som för sociala medier, men med lägre värden. Figuren visar gruppens medelvärde.

Om att vara en politiker just på Åland

”Uppfattar du att det finns nackdelar/fördelar med att vara förtroendevald på Åland jämfört med andra regioner?”

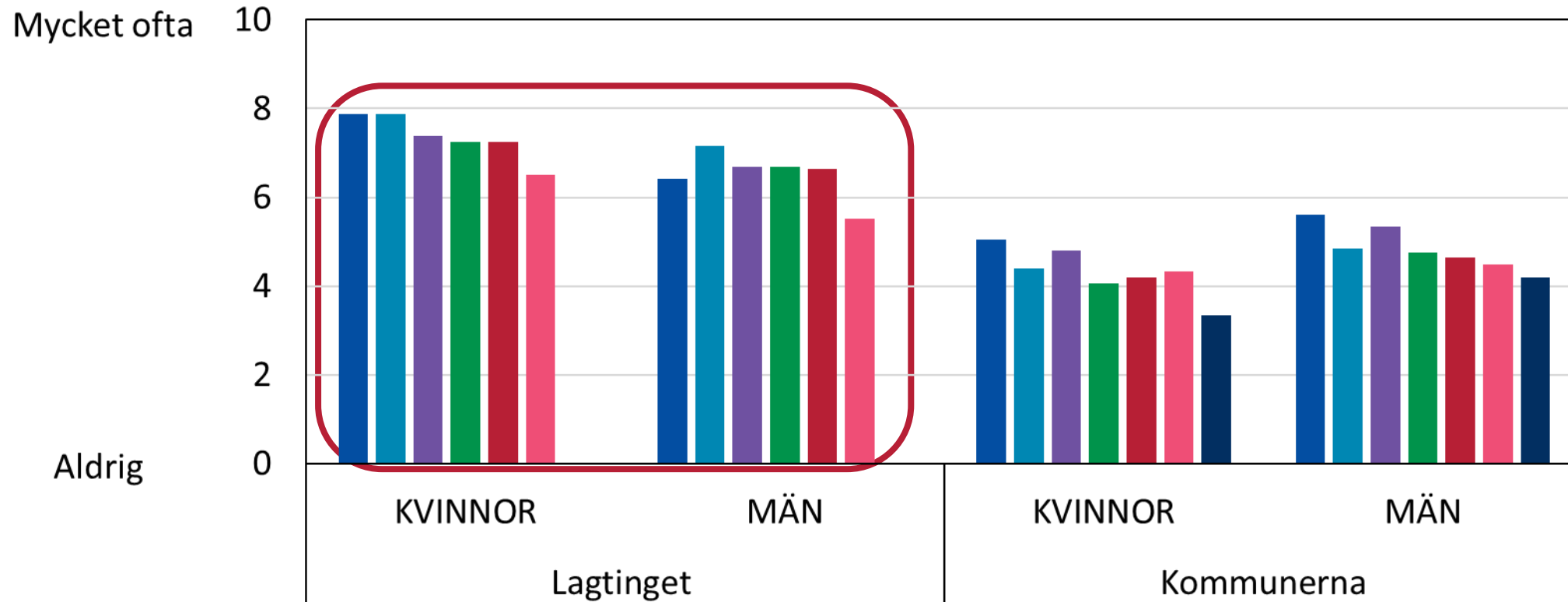
NACKDELAR (127 svar)

- Nej, det finns inga (32)
- Litenheten, alla känner alla
- Skvaller, utsatthet
- Jävsproblematiken med släkt och vänner omkring
- Kan ej vara privat/anonym
- Fattade beslut tas personligt, svårt att våga fatta beslut som skulle behövas

FÖRDELAR (121 svar)

- Nej, det finns inga (10)
- Närheten
- Goda möjligheter att påverka
- Nära till beslut
- Lätt att ta kontakt och få information
- Starka nätverk
- Lätt att få synlighet, kan skapa sig ett namn

”Hur ofta får du uppskattande kommentarer för ditt arbete från olika grupper?”

- Familj, släkt, vänner
- Av min politiska grupp
- Väljare eller partimedlemmar
- Av partiledningen
- Folk på gatan/någon ur allmänheten
- Andra förtroendevalda i lagtinget/kommunen

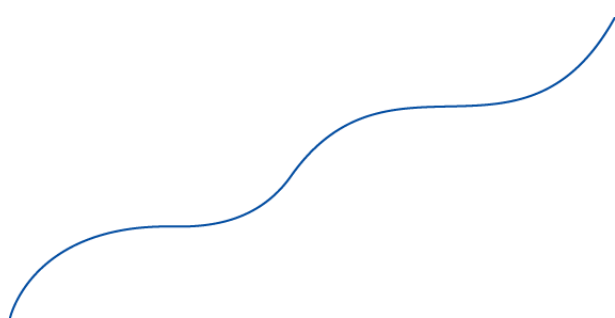
”Har du övriga synpunkter på din politiska vardag och/eller jämställdheten i politiken?”

- Åland är en representativ demokrati, men utfallet speglar inte helt befolkningens sammansättning

”Jämställdheten är extremt väl utvecklad och uppnådd i Ålands politiska liv. Under 20 år nu har dock kvinnor haft de tyngsta politiska posterna i landskapspolitiken och i staden. Trots det så röstar ålänningarna (kvinnor och män) in flera män än kvinnor i lagting och fullmäktigen.”

- Kvinnor röstar i högre grad, men har inte motsvarande inflytande

”För att locka nya kvinnor till politiken så behövs en tydlig retorisk förändring där debattklimatet riktar in sig mera på sak än person.”

- Svårt att motivera och engagera fler kvinnor i politiken, varför?

”Med flera kvinnor i politiken tror jag vi får ett bättre samhälle. Det är tråkigt att så många kvinnor inte kan/vill ställa upp, då de inte har stöd från sin partner. Och det faktum att så få kvinnor vill ställa upp, vad kan vi göra åt det? Ska vi ändra på kvinnorna eller på politiken?”

- Vad handlar politik om?

”Beträffande jämställdhet, så finns det områden där det kunde vara bättre, men också områden där pendeln slagit över för mycket. Vi borde överlag förstå att alla behövs och att man inte måste gilla varandra för det, men att man måste respektera varandra för att kunna ta bra beslut för sitt samhälles bästa.”

- Utmaningar i ett småskaligt samhälle

"I mindre kommuner lever patriarkala strukturer kvar och man jobbar inte aktivt för att bryta det heller."

"I en liten kommun är det viktigare med kompetens än jämställdhet!"

"Det småskaliga samhället gör att beslut som påverkar människor negativt ofta blir hårt ifrågasatta och kopplat till personen som tagit beslutet."

- Hot

"Polariseringen i samhället är det största hotet mot att få något gjort. Kommer bra förslag från fel håll lämnas de obehandlade, eller tills någon ur de egna leden föreslår samma sak."

”

Jag tror det är nödvändigt att prata om den politiska vardagen.

Ojämställdheten och det grova språket på sociala medier är inte bara ett problem för kvinnor utan också för män.”

(Kvinna)

Tack för visat intresse!

Sanna Roos

www.asub.ax

